

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Sexuálně přenosné nákazy

Datum (období) vytvoření: 29. 5. 2013

Autor materiálu: MUDr. Zdeňka Kasková

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Ochrana veřejného zdraví, 2. ročník

Sada: OZ1

Číslo DUM: 19

Tematická oblast: Ochrana veřejného zdraví

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 14. 1. 2014

Ověřující učitel: Mgr. Hana Rybáková

Třída: ZDA 2.B

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Výuková elektronická prezentace, která je určena pro seznámení žáků s problematikou sexuálně přenosných nákaz a jejich klinickým a epidemiologickým významem. Materiál může sloužit jako názorná pomůcka doplňující výklad učitele, ale také je vhodný pro domácí přípravu žáků (např. zpřístupněním formou e-learningu). Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení látky v podobě závěru s otázkami k tématu.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sexuálně přenosné nákazy

MUDr. Zdeňka Kasková

2. ročník

Sexuálně přenosné nákazy

- vyvolávají je různí původci
- zdrojem je infikovaný člověk
- přenášejí se pohlavním stykem nebo jinou formou sexuální aktivity, některé i kontaktem s tělními tekutinami, nebo infikovanými předměty
- prevence je nespecifická, s výjimkou vakcíny proti HPV (rakovina děložního čípku) očkování neexistuje

Sexuálně přenosné nákazy

- a) **choroby přenášené výhradně sexuálně** (klasické pohlavní – venerické nemoci):
syfilis, kapavka, ulcus molle, granuloma inguinale, lymphogranuloma venereum
- b) **choroby přenášené i jiným kontaktem:**
trichomoniázy, kandidózy, svrab, pedikulóza
- c) **choroby přenášené převážně krví:**
virové hepatitidy B,C,D, HIV-AIDS

Kapavka - gonorrhoea

V méně příznivém prostředí původce rychle hyne, proto je nevenerický přenos téměř vyloučený. Průběh odlišný u obou pohlaví:

- u mužů – akutně s hnisavým výtokem z močové trubice
- u žen – často nenápadně, rizikem je přechod na hluboké pánevní orgány

Během porodu může infikovaná matka nakazit novorozence inokulací do spojivkového vaku.

Původce: *Neisseria gonorrhoeae* (gonokok)

Inkubační doba: 3 – 5 dní

Kapavka - gonorrhoea

Novorozenecká konjunktivitida

[1]

Plakát, který během 2. světové války varoval vojáky před pohlavními nákazami

[2]

Příjice - syphilis

Probíhá ve třech stadiích:

I. tvrdý vřed – většinou na genitálu, ale i na rtech či jinde

II. celkové příznaky, kožní a slizniční vyrážka

III. orgánové postižení – až po řadě let, již neinfekční
nejzávažnější poškození cév a CNS

Vrozená syfilis – u dětí syfilitických matek, potrat nebo
různé orgánové změny

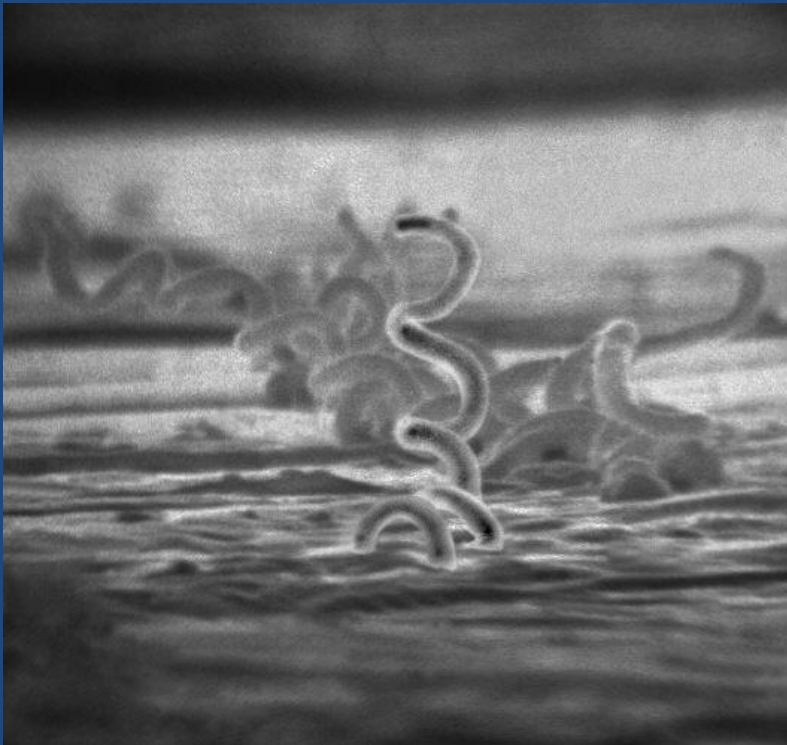
Původce: *Treponema pallidum*

Inkubační doba: 2 – 10 týdnů

Příjice - syphilis

Treponema pallidum –
původce syfilis

[3]

Obličej novorozence
s vrozenou syfilis

[4]

Virová hepatitida B

Závažné onemocnění s postižením jaterní tkáně, může dojít až k jaternímu selhání nebo k vývoji jaterní cirhózy, u části přetrvává dlouhodobé nosičství.

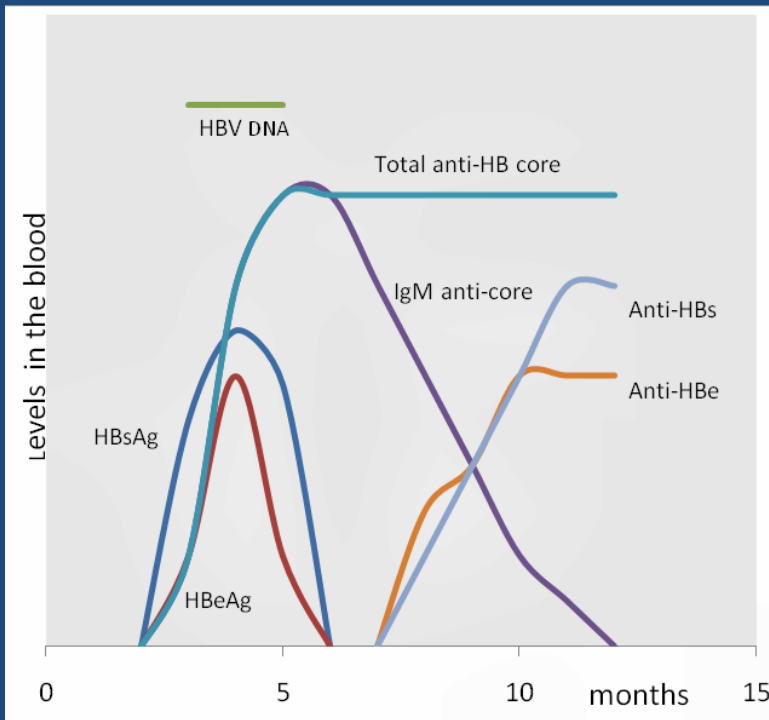
Původce: virus hepatitidy B, jeho povrchový **australský antigen** (HBsAg) se používá pro odlišení od jiných druhů hepatitid

Inkubační doba: 50 – 180 dní, již od poloviny začíná období nakažlivosti

Virová hepatitida B

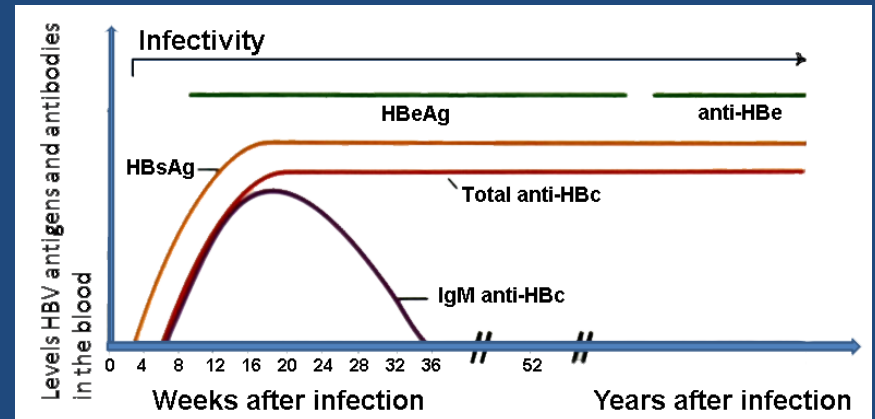
Dynamika hladin antigenů a protilátek
během akutního onemocnění

[5]

Dynamika hladin antigenů a protilátek
během chronického onemocnění

[6]

Virové hepatitidy C a D

Virová hepatitida C – má větší tendenci k chronickému průběhu a k nosičství, hlavní rizikovou skupinou jsou uživatelé nitrožilních drog, očkování není

Virová hepatitida D – výskyt je vázán na spolupřítomnost viru hepatitidy B. Virus VHD je vysoce patogenní, způsobuje těžká až smrtelná onemocnění, u nás zatím pouze ojediněle

HIV - AIDS

Je to syndrom získaného imunodeficitu, doposud vždy smrtelné onemocnění, jeho podstatou je selhání imunity zprostředkované T lymfocyty. Po počátečních příznacích chřipkového charakteru nastupuje dlouhá latence - 6 měsíců až 10 i více let.

Potom postupně obtíže trávicí, nervové a různé oportunní infekce virové, parazitární, mykotické i bakteriální.

HIV - AIDS je celosvětovou pandemií.

HIV - AIDS

Původce: virus HIV-1, HIV-2

Inkubační doba: do prvních chřipkovitých příznaků
několik týdnů

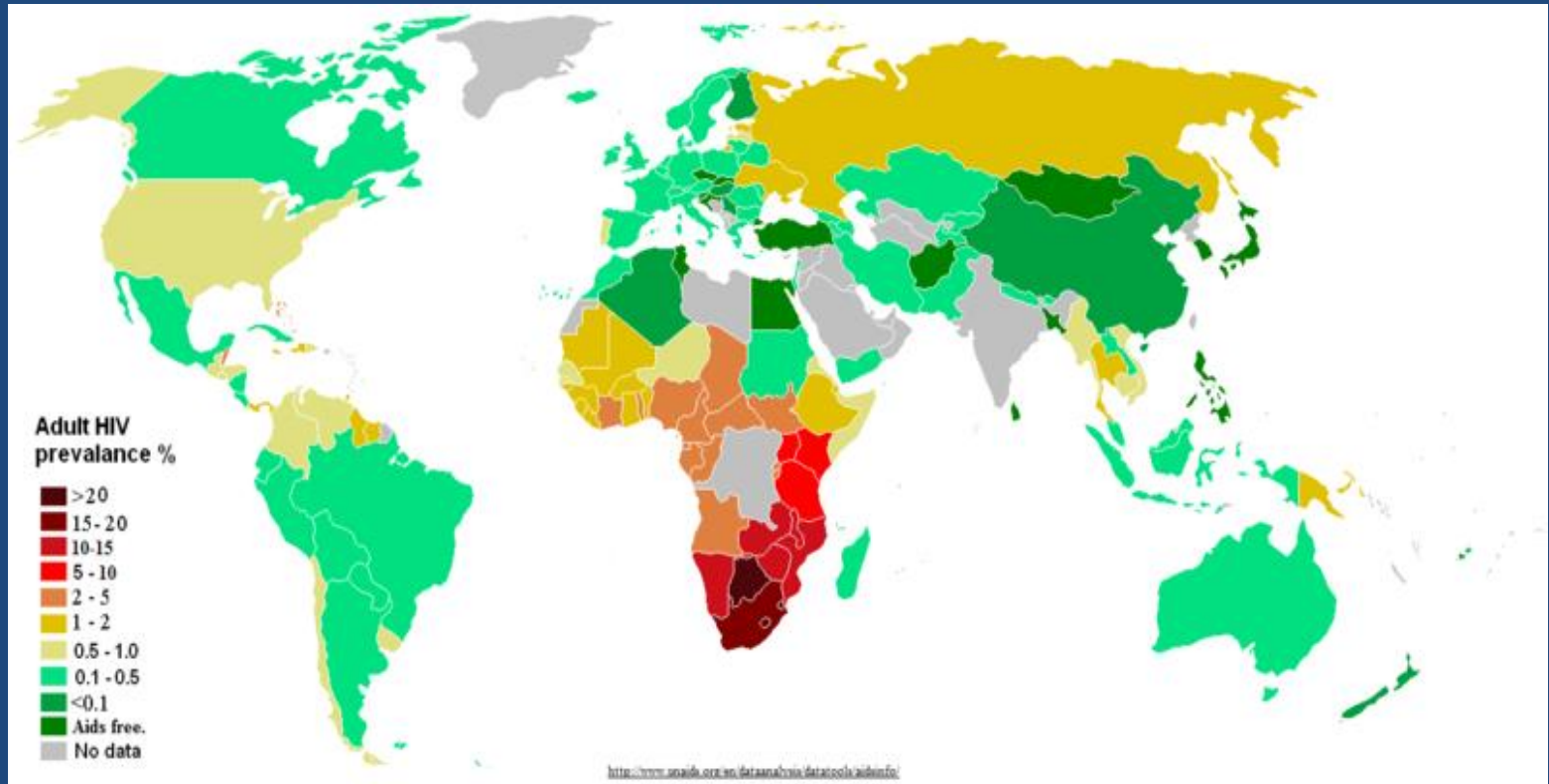
Existují tři možnosti přenosu z matky na dítě:

- transplacentárně
- perinatálně – během porodu
- mateřským mlékem

Zejména v zemích s nízkým hygienickým standardem je řada infikovaných kontaminovanými jehlami a jinými nástroji ve zdravotnických zařízeních.

HIV - AIDS

[7]

Odhad prevalence HIV infekce u dospělé populace pro rok 2011 (z roku 2008)

Otázky a úkoly

1. Které sexuálně přenosné choroby mohou být přeneseny i prostřednictvím krve a krevních produktů?
2. Popiš rozdíl mezi průběhem kapavky u mužů a žen.
3. Jak se projevuje druhé stadium syfilis?
4. Které virové hepatitidy jsou přenášeny krví?
5. Jaké mohou být cesty přenosu HIV z matky na dítě?

Seznam použité literatury a pramenů

Použitá literatura:

GÖPFERTO VÁ, Dana. *Mikrobiologie,Imunologie,epidemiologie,hygi ena - Teoretická učebnice*. 3.,dopl. vyd. Praha: Triton, 2011. ISBN: 80-7254-223-0.

PODSTATOVÁ, Dana. *Mikrobiologie,Imunologie,hygi ena - Teoretická učebnice*. 1.vyd. Olomouc: Epava, 2001. ISBN: 80-86297-07-1.

V prezentaci byly použity obrázky z následujících zdrojů:

1. CDC/ J. Pledger[cit. 2013-05-29]. soubor dostupný pod licencí Creative Commons na www. http://en.wikipedia.org/wiki/File:Gonococcal_ophthalmia_neonatorum.jpg
2. Neznámý autor.[cit. 2013-05-29]. soubor dostupný pod licencí Creative Commons na www. <http://en.wikipedia.org/wiki/File:SheMayLookCleanBut.jpg>
3. CDC/Dr. David Cox.[cit. 2013-05-29]. soubor dostupný pod licencí Creative Commons na www. http://en.wikipedia.org/wiki/File:Treponema_pallidum.jpg
4. CDC/ Dr.Norman Cole.[cit. 2013-05-29]. soubor dostupný pod licencí Creative Commons na www. http://en.wikipedia.org/wiki/File:The_face_of_a_newborn_infant_with_Congenital_Syphilis.tif
5. Graham Colm.[cit. 2013-05-29]. soubor dostupný pod licencí Creative Commons na www. http://en.wikipedia.org/wiki/File:HBV_serum_markers.png
6. TimVickers.[cit. 2013-05-29]. soubor dostupný pod licencí Creative Commons na www. http://en.wikipedia.org/wiki/File:Chronic_HBV_v2.pn
7. PDH.[cit. 2013-05-29]. soubor dostupný pod licencí Creative Comons na www. http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:HIV_Epidem.png